

Sygn. akt V CSK 97/14

POSTANOWIENIE

Dnia 17 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa M. P.

przeciwko T. L.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 września 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 17 października 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargę kasacyjną do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny w [...] zmienił wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 3 czerwca 2013 r. w ten sposób, że oddalił powództwo o zasądzenie kwoty 132.411, 50 zł tytułem zachowku.

Powódka w skardze kasacyjnej powołała obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c. We wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazała przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Występowanie istotnego zagadnienia prawnego połączyła z potrzebą wyjaśnienia „czy pojęcie „darowizna”, o którym mowa w art. 993 k.c. dotyczy jedynie literalnie nazwanej umowy darowizny w rozumieniu art. 888 § 1 k.c., czy również wszelkiego rodzaju umów, na podstawie których dochodzi do przysporzenia dokonanego pod tytułem darmym, nawet gdy źródła takiego przysporzenia nie można zakwalifikować jako umowy darowizny”. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika z oczywistych naruszeń odnoszących się do podstawy i ram kognicji sądu drugiej instancji, dotyczących przepisów art. 233 § 1 i art. 382 k.p.c. oraz regulacji prawa materialnego – art. 65 § 2 i art. 993 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek zaskarżenia o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz eliminację orzeczeń oczywiście wadliwych, bądź dotkniętych nieważnością postępowania, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżania orzeczeń niesatysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przesądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występuje istotne zagadnienie, zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, a zatem okoliczności przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt. 1 do 4 k.p.c.

Nie podlegają natomiast badaniu podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Założenie wymagania objętego art. 398⁴ § 2 k.p.c. zostanie spełnione, jeżeli zostaną przedstawione w skardze kasacyjnej i uzasadnione przesłanki o charakterze publicznoprawnym, stanowiące podstawę wstępnej, merytorycznej oceny przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powołanie podstawy objętej art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga przedstawienia zagadnienia prawnego z powołaniem konkretnych przepisów prawa, wykazania, że jest istotne, nowe, poważne i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia sprawy skarżącego, ale także innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.; z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r. niepubl.; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, niepubl.). Ponadto zagadnienie powinno być sformułowane w sposób ogólny i abstrakcyjny, umożliwiający Sądowi Najwyższemu udzielenie odpowiedzi uniwersalnej, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, niepubl.). Zagadnienie prawne przedstawione przez skarżącą nie spełnia wymienionych cech. Podniesione przez nią wątpliwości były przedmiotem wypowiedzi orzecznictwa i piśmiennictwa prawniczego, uwzględniającego istotę obu wskazanych w pytaniu umów. Mimo powołania się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, dopuszczające szeroką wykładnię art. 993 k.c., nie doszło do wskazania, których wypowiedzi Sądu Najwyższego twierdzenie skarżącej dotyczy, ani przeprowadzenia analizy cech czynności prawnych przysparzających, które należałoby rozważyć. Nie było podstaw do uznania, że wątpliwości skarżącej stanowią rzeczywiście istotne i nowe zagadnienie prawne, nie zaś kwestię subsumcji stanu faktycznego pod określoną normę prawną.

Ugruntowane zostało w orzecznictwie jednolite zapatrywanie przyjmujące, że dla wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymagane jest wskazanie przez skarżącego, drogą odrębnego wyводу, że bez wątpliwości doszło do uchybień i naruszeń przepisów prawa materialnego lub procesowego, gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść orzeczenia albo jeśli podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają skargę. Spełniające te wymagania naruszenie przepisów

prawa powinno mieć postać kwalifikowaną, dostrzegalną bez potrzeby wnikliwej analizy prawnej i zagłębiania się w szczegóły sprawy. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC z 2004 r., nr 3, poz. 49; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP z 2004 r. nr 6, poz. 100; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; 22 marca 2012 r., I PK 196/11 niepubl.; z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, niepubl.; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, niepubl.). Nie spełnia przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powołanie naruszenia konkretnego przepisu prawa, ale sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego rozstrzygnięcia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004, nr 13, poz. 230; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 38/06, niepubl.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.). Rzeczą skarżącą było wykazanie, że oczywistość tego rodzaju rzeczywiście zachodzi. Nie motywuje jej kwestionowanie wykładni przepisów postępowania dotyczących ustaleń faktycznych orzeczenia Sądu drugiej instancji, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Analiza wniosku, jego uzasadnienia, podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego wyroku nie daje podstaw do takiej oceny, że doszło do naruszenia przepisów prawa procesowego i materialnego w stopniu rażącym i oczywistym.

W postępowaniu przed Sądem drugiej instancji nie doszło do nieważności postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze po rozprawę z urzędu w granicach zaskarżenia.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.